

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2024/76>

Materiál v pripomienkovom konaní do 29.02.2024

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do skráteného medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom hospodárstva SR ako iniciatívny návrh

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Navrhovanými zmenami dochádza k posilneniu postavenia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví vrátane oblasti výkonu štátneho dozoru, upravuje sa oblasť cenovej regulácie, procesné pravidlá konania o cenovej regulácii, dopĺňajú sa právne normy upravujúce odpájanie sa odberateľov alebo konečných spotrebiteľov tepla od sústavy tepelných zariadení dodávateľa tepla, dopĺňa sa právna úprava týkajúca sa tzv. ostrovných zariadení, dopĺňajú sa zákonné ustanovenia s cieľom posilnenia práv a ochrany spotrebiteľov v energetike, ustanovenia týkajúce sa ukladania povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme a ustanovenia regulujúce požiadavky na zariadenia na výrobu elektriny na základe kvantitatívnej analýzy nákladov a prínosov v oblasti frekvenčného nastavenia zariadení na výrobu elektriny. Súčasne sa menia aj niektoré ďalšie ustanovenia v reakcii na požiadavky aplikačnej praxe.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.07.2024

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom návrhu zákona je upraviť vybrané ustanovenia zákona na základe skúseností z aplikačnej praxe. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené zásadné pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Všeobecná zásadná pripomienka k návrhu ako celku

Nesúhlasíme so skráteným pripomienkovým konaním predmetného legislatívneho návrhu. Ako odôvodnenie predkladateľ uvádza odkaz na Čl. 13 odsek 7 Legislatívnych pravidiel vlády, ktorý znie nasledovne: „Ak nastanú mimoriadne alebo vopred nepredvídateľné okolnosti (najmä ohrozenie ľudských práv a základných slobôd alebo bezpečnosti, ak hrozia štátu značné hospodárske škody, v prípade vyhlásenia núdzového stavu alebo opatrení na riešenie mimoriadnej situácie), ak hrozí nesplnenie záväzkov vyplývajúcich zo Zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii nedodržaním lehoty určenej na prebratie smernice Európskej únie, implementáciu nariadenia alebo rozhodnutia Európskej únie, alebo ak ide o návrh zákona predkladaný mimo plánu legislatívnych úloh vlády z dôvodu jeho naliehavosti v termíne, ktorý neumožňuje lehotu uvedenú v odseku 6 dodržať, je možné pripomienkové konanie uskutočniť v skrátenej forme. V tomto prípade lehotu na oznámenie pripomienok určí predkladateľ; táto lehota však nesmie byť kratšia ako sedem pracovných dní a začína plynúť dňom zverejnenia návrhu zákona na portáli, ak sa však návrh zákona zverejní na portáli po osemnástej hodine, začína lehota plynúť nasledujúcim pracovným dňom. Uvedené dôvody nepovažujeme v tomto prípade za aplikovateľné. V súčasnej situácii na trhu s energiami nenastali žiadne mimoriadne alebo nepredvídateľné okolnosti; taktiež v tomto prípade nehrozí nedodržanie lehôt na prebratie európskej legislatívy, a tak isto sa nejedná o návrh zákona predkladaný mimo plánu legislatívnych úloh vlády. Navrhovateľ skrátené legislatívne konanie nijak bližšie neodôvodnil ani v priloženej dôvodovej správe k materiálu. Skrátené legislatívne konanie by malo byť aplikované len vo výnimočných a naliehavých situáciách. Uvedená podmienka v tomto prípade nie je naplnená. Samotný legislatívny materiál navrhuje zásadné zmeny spôsobu a podmienok vykonávania cenovej regulácie ako aj fungovania Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, a teda považujeme za nevyhnutné zabezpečiť dostatočný časový priestor pre odbornú verejnú diskusiu, na základe ktorej by mohol byť vyhodnotený dopad navrhovaných zmien na dotknuté subjekty a na fungovanie trhu s energiami

a eliminované prípadné nedostatky a riziká vyplývajúce z implementácie týchto zmien v praxi. Niektoré navrhované zmeny sú nevykonateľné z nižšie popísaných dôvodov, niektoré sú nejasné, nezrozumiteľné, čo môže spôsobiť problémy pri ich aplikácii v praxi. Mimoriadnosť a nepredvídateľnosť okolností ako podmienka pre skrátené legislatívne konanie má svoj význam, pretože už zo svojej podstaty je pri takomto konaní ohrozená obsahová a formálna kvalita prijímaných noriem, ktorá je nevyhnutným predpokladom stability práva, a ktorá by mala byť pre zákonodarcu prioritou.

2. Všeobecná zásadná pripomienka k návrhu ako celku

Žiadame o zaslanie materiálu na záverečné posúdenie vplyvov.

Odôvodnenie:

Navrhované zmeny vyplývajúce z novely majú nepochybne preukázateľne vplyvy na podnikateľské prostredie, negatívne aj pozitívne. Vynechanie PPK nie je opodstatnené, preto žiadame o záverečné posúdenie vplyvov.

3. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 5

V čl. I bode 5 v § 9 ods. 1 písm. b) piaty bod navrhujeme vypustiť slová „účastníkmi trhu s teplom a fyzickými osobami alebo právnickými osobami vykonávajúcimi správu bytového domu, ktoré rozpočítavajú množstvo vyrobeného tepla konečným spotrebiteľom“.

Odôvodnenie:

Výkon štátneho dozoru v tepelnej energetike presahuje pôsobnosť a zameranie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví ako ústredného orgánu štátnej správy pre oblasť regulácie sieťových odvetví. Tepelná energetika je odvetvím, v ktorom dochádza najčastejšie k interakciám medzi dodávateľmi a spotrebiteľmi, významný je aj presah do oblasti správy bytových domov. Predovšetkým oblasť rozpočítavania nákladov na množstvo dodaného tepla je logicky prepojená s povinnosťami, ktoré správcovi vyplývajú zo zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a zákona o správcovi bytových domov. Štátny dohľad v tepelnej energetike je preto oveľa viac previazaný s dohľadom nad dodržiavaním ochrany spotrebiteľa a správou bytových domov, ktoré sú doménou Slovenskej obchodnej inšpekcie než s tematikou regulácie v sieťových odvetviach. Zachovanie pôsobnosti Slovenskej obchodnej inšpekcie v oblasti tepelnej energetiky a v doterajšom rozsahu preto považujeme za vhodnejšie

4. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 8

Navrhujeme predmetný bod vypustiť.

V tomto kontexte navrhujeme vypustiť aj ďalšie súvisiace navrhované úpravy v Čl. I bode 4. a Čl. IV bodoch 13., 14., 15., 17., 18. a 41. návrhu.

Odôvodnenie:

Aktuálne platné znenie zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach ako aj zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike priznáva úradu kompetenciu posudzovať výšku čistých nákladov povinnosti vo všeobecnom hospodárskom záujme (VHZ) a za týmto účelom je úrad oprávnený si od poskytovateľov povinností vo (VHZ) vyžiadať všetky relevantné podklady a údaje. Slovné spojenie „neprimeraná finančná záťaž“ nepovažujeme za objektívne kvantifikovateľné, a teda nie je možné stanoviť jeho výšku a vydať o nej potvrdenie. Aktuálne legislatívne pravidlá, v rámci ktorých nárok na náhradu neprimeranej finančnej záťaže posudzuje Ministerstvo hospodárstva SR (MH SR) v spolupráci s Ministerstvom financií SR a úradom považujeme za vykonateľné a transparentné, nakoľko dané posudzovanie ostane v kompetencii príslušného orgánu, ktorý povinnosť vo VHZ uložil a ktorý následne zabezpečuje úhradu súvisiacich nákladov.

V tomto kontexte považujeme za potrebné zdôrazniť, že v prípade uloženia povinností vo VHZ je nevyhnutné, aby tieto povinnosti boli zabezpečované za náhradu ekonomicky oprávnených nákladov, ktoré s plnením povinností dotknutým subjektom vzniknú a súčasne, aby bola stanovená podmienka dosiahnutia primeraného zisku pre dané povinné subjekty. V opačnom prípade by došlo ku zmenšeniu majetku povinných subjektov a de facto ku istej forme vyvlastnenia. Povinnosti vo VHZ možno ukladať len za náhradu, inak by došlo ku zásahu do ústavných práv (právo vlastníť majetok) dotknutých povinných subjektov. Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Podmienku zabezpečenia pokrytia ekonomicky oprávnených nákladov a dosiahnutia primeraného zisku pri výkone povinností vo VHZ považujeme za úplný základ, z ktorého musí MH SR pri tvorbe podmienok VHZ vychádzať, aby bola náležitým

spôsobom a v primeranej miere poskytnutá zákonná ochrana základných majetkových práv povinných subjektov pri ukladaní povinností vo VHZ zo strany MH SR.

5. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 10

Navrhujeme vypustiť

Odôvodnenie:

V súlade so smernicou VTE č. 2019/944, čl. 16 bod 3 je nevyhnutná analýza distribuovaných zdrojov energie každé dva roky: Na účely čl. 16 ods. 3 písm. e), v prípade spoločného využívania elektriny týmto nie sú dotknuté uplatniteľné sieťové poplatky, tarify a odvody v súlade s transparentnou analýzou nákladov a výnosov distribuovaných zdrojov energie, ktorú vypracuje príslušný vnútroštátny orgán. (Prístup k sieti občianskeho energetického spoločenstva by sa mal poskytovať za spravodlivých podmienok a so zreteľom na náklady.)

6. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 11

Navrhujeme vypustiť

Odôvodnenie:

Návrh úradu oslabuje bezpečnosť ochrany informácií a podkladov a je v rozpore s EU právom.

7. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 14

Navrhujeme vypustiť

Odôvodnenie:

V súlade so smernicou o VTE č. 2019/944, čl. 36 bod 3 a čl. 54 ods. 4 je takáto analýza nevyhnutná:

čl. 54 ods. 4: Regulačné orgány pravidelne alebo aspoň raz za päť rokov usporiadajú verejnú konzultáciu v súvislosti s existujúcimi zariadeniami na uskladňovanie energie na posúdenie potenciálnej dostupnosti a potenciálneho záujmu iných osôb o investície do takýchto zariadení. Ak z takejto verejnej konzultácie na základe posúdenia regulačným orgánom vyplynie, že iné osoby sú schopné takéto zariadenia vlastniť, vyvíjať, prevádzkovať alebo spravovať nákladovo efektívnym spôsobom, regulačný orgán zabezpečí, aby bola do 18 mesiacov postupne ukončená činnosť prevádzkovateľov prenosovej sústavy v tejto oblasti. Regulačné orgány môžu ako súčasť podmienok uvedeného postupu umožniť prevádzkovateľom prenosových sústav získať primeranú náhradu, predovšetkým vymáhať zostatkovú hodnotu svojej investície do zariadení na uskladňovanie energie.

čl. 36 bod 3: Regulačné orgány v pravidelných intervaloch alebo aspoň každých päť rokov zorganizujú verejnú konzultáciu v súvislosti s existujúcimi zariadeniami na uskladňovanie energie za účelom prehodnotenia potenciálnej dostupnosti a záujmu o investície do takýchto zariadení. Ak z takejto verejnej konzultácie na základe posúdenia regulačného orgánu vyplynie, že tretie strany sú schopné takéto zariadenia vlastniť, vyvíjať, prevádzkovať alebo spravovať nákladovo efektívnym spôsobom, regulačný orgán zabezpečí, aby sa do 18 mesiacov postupne ukončila takáto činnosť prevádzkovateľov distribučnej sústavy. Regulačné orgány môžu ako súčasť podmienok uvedeného postupu umožniť prevádzkovateľom distribučných sústav získať primeranú náhradu, a to konkrétne vymáhať zostatkovú hodnotu svojich investícií do zariadení na uskladňovanie energie.

8. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 15

Navrhujeme preformulovať bod 15. nasledovne:

„v § 11 ods. 1 sa vypúšťa písm. b)“

Zároveň navrhujeme prepojiť a primerane upraviť ustanovenia § 24 ods. 1 písm. c) a § 38 zákona o energetike s touto novelou.

Odôvodnenie:

Tak ako sa uvádza aj v dôvodovej správe, výroba elektriny z domáceho hnedého uhlia vo všeobecnom hospodárskom záujme sa skončila v roku 2023. Z tohto dôvodu cenová regulácia výroby elektriny z domáceho hnedého uhlia je bezpredmetná a treba ju zo zákona vypustiť. V predmetnom odseku bolo celé písmeno b) určené pre cenovú reguláciu

výroby elektriny z domáceho hnedého uhlia vo VHZ. Preto navrhujeme vypustiť celé písmeno b) nie len slová „z domáceho uhlia“

9. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 17. a 18.

Navrhujeme Čl. I. bod 17. a 18. vypustiť.

Odôvodnenie:

Cenová regulácia dodávky elektriny a plynu je na rozdiel od ostatných regulovaných činností špecifická v tom, že do výpočtu ceny dodávky vstupujú trhové ceny danej komodity v stanovenom období pred samotným obdobím uplatňovania danej ceny. A teda dodávateľia v rámci zodpovedného prístupu pre zabezpečenie danej komodity pre zraniteľné skupiny odberateľov a eliminácie rizika z budúceho vývoja trhových cien obstarávajú danú komoditu pre dotknutý segment počas tohto obdobia vstupujúceho do výpočtu ceny. Takže je žiadúce, aby mali tieto predpokladané náklady pokryté v rámci cenovej regulácie. V tomto kontexte taktiež upozorňujeme na Čl. 5 ods. 7 európskej smernice č. 2019/944, v ktorom sa uvádza, že verejné zásahy do stanovovania cien dodávok elektriny pre odberateľov elektriny v domácnosti a pre mikropodniky musia mať stanovenú cenu nad výškou nákladov, a to na úrovni, na ktorej môže dochádzať k skutočnej cenovej súťaži. Na základe uvedeného trváme na tom, aby bolo aktuálne platné znenie ods. 3 v § 12 ponechané v celom rozsahu, nakoľko reflektuje súčasný spôsob vykonávania cenovej regulácie dodávky elektriny a plynu a je tiež plne súladné s európskou legislatívou.

Tretia veta bola do § 12 ods. 3 zákona o regulácii doplnená vládny návrhom zákona, ktorým sa implementoval Clean energy Package s cieľom zabrániť existencii krížových dotácií, negatívneho vplyvu regulácie na veľkoobchodný trh s elektrinou a stanovovaniu regulovaných cien podnákladovo a zabezpečeniu, aby regulovaná cena zahŕňala predpokladané náklady na nákup komodity na veľkoobchodnom trhu, ostatné ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk dodávateľov elektriny. Dôvody jej ponechania v § 12 ods. 3 pretrvávajú. Naopak, jej vypustenie zvyšuje riziko zakázaných krížových dotácií a oslabuje konkurenciu na maloobchodnom trhu s negatívnymi vplyvmi na veľkoobchodný trh a rozširuje možnosti ÚRSO stanoviť maximálne ceny za dodávku elektriny a plynu svojvoľne – dôsledkom takéhoto konania bude destabilizácia trhu dodávky elektriny a plynu, nižšia konkurencia na trhu dodávky elektriny a plynu s negatívnymi dopadmi na odberateľov a zvýšené riziko nedostatku elektriny a plynu pre účely dodávky zraniteľným (regulovaným) odberateľom, vrátane domácností. Podmienky tzv. zmluvy o dodávke elektriny a plynu za ceny regulované ÚRSO sú uvedené v zákone o energetike, navrhujeme preto ponechať znenie § 11 ods. 5 zákona o regulácii.

10. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 19

Navrhujeme vypustiť úpravu v čl. I bod 19 Novely (zákon o regulácii v sieťových odvetviach)

Odôvodnenie:

Predmetná právna úprava stanovuje povinnosť regulovanému subjektu v cenovom konaní predkladať doklad o schválení návrhu ceny najvyšším orgánom obchodnej spoločnosti nie starší ako 1 rok. Dôvodová správa konštatuje, že predmetné sa vzťahuje aj na doklad o prenesení právomoci schváliť návrh ceny na štatutárny orgán spoločnosti.

V tomto prípade absentuje dôvod na prijatie predmetnej právnej úpravy. Dôvodová správa konštatuje, že dôvodom má byť aktuálnosť predkladaných dokladov v rámci cenového návrhu. Delegovanie právomoci na štatutárny orgán je však aktuálne a to aj v prípade, ak je staršie ako jeden rok. Predmetné vnímame ako nedôvodný zásah do vnútorného fungovania súkromných spoločností.

Už existujúce mechanizmy zabezpečujú dostatočnú mieru kontroly v oblasti delegovania kompetencie schvaľovať návrh ceny na štatutárny orgán, keďže v prípade potreby môže najvyšší orgán spoločnosti kedykoľvek odvolať delegovanie tejto kompetencie na štatutárny orgán.

11. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme v Čl. I. doplniť nový bod, ktorý znie:

V § 12 ods. 3 sa za tretiu vetu dopĺňa štvrtá, ktorá znie: „K maximálnej regulovanej cene za dodávku plynu podľa § 11 ods. 5 písm. b) má dodávateľ právo pripočítať cenu za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu“.

Odôvodnenie:

Čl. I. bod 16. (a ďalšie súvisiace ustanovenia návrhu) zavádzajú cenovú reguláciu prístupu do zásobníka a uskladňovania plynu. Návrh však neupravuje skutočnosť, že náklady na skladovanie by dodávateľ mal mať právo vyúčtovať aj v prípade dodávky plynu pre všetkých zraniteľných odberateľov. Zásobníky plynu sa pritom ukázali ako kľúčový prostriedok pre zabezpečenie dodávky plynu v posledných dvoch vykurovacích sezónach a bez toho, aby dodávatelia nevyužívali zásobníky, zraniteľní odberatelia by veľmi pravdepodobne nemali dostatok komodity vo vykurovacej sezóne. Napriek tomu cenová regulácia neumožňuje dodávateľom pripočítať k maximálnej regulovanej cene náklady na prístup do zásobníka a na uskladňovanie. Navrhujeme preto doplnenie § 12 ods. 3 zákona o regulácii.

12. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 20

Navrhujeme vypustiť uvedený bod

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú.

Odôvodnenie:

Požiadavka na notifikáciu úradu ohľadne prepojených podnikov zvyšuje administratívnu záťaž regulovaných subjektov a nemá žiaden relevantný význam z hľadiska účelu regulácie a platných právnych predpisov v tepelnej energetike. Podotýkame, že v oblasti tepelnej energetiky sa len výnimočne uplatňujú metódy a postupy verejného obstarávania, do oblasti ktorého patrí aj problematika prepojených osôb. Navyše, úrad už v súčasnosti dohliada na férovosť zmlúv o poskytovaní služieb (tzv. SLA zmlúv), ktoré uzatvára regulovaný subjekt v tepelnej energetike s prepojeným podnikom, ak takéto služby nie sú verejne obstarávané, a to pod sankciou jej neplatnosti.

13. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačné body 25 a 32

Navrhujeme vypustiť navrhované znenie v Čl. I. body 25. a 32.

Odôvodnenie:

ÚRSO disponuje údajmi, ktoré zohľadnilo v regulovanej cene v rámci cenových konaní, a malo by zostať zodpovedné aj za zverejňovanie týchto údajov. Okrem toho, regulované subjekty nedisponujú informáciami o skutočných nákladoch na zabezpečenie dodávky podľa jednotlivých kategórií odberateľov, keďže v súčasnej dobe otvoreného trhu sa takéto údaje jednoducho nedajú vyčíslieť. Navrhujeme preto dotknuté body vypustiť.

Návrh na zavedenie povinnosti pre regulovaný subjekt zverejňovať na svojom webovom sídle do 3 pracovných dní od doručenia cenového rozhodnutia údaje o ekonomicky oprávnených nákladoch, rozsahu investícií a primeranom zisku, ktoré sú započítané do určenej alebo schválenej ceny, považujeme za neprimeraný zásah do ochrany obchodne citlivých údajov dotknutých subjektov. Otáznym je aj účel zverejňovania predmetných údajov, ako aj ich pridaná hodnota pre odberateľov. Odberatelia majú záujem v prvom rade o jasné a zrozumiteľné informácie o cene a podmienkach jej uplatnenia. Zväčšovanie rozsahu zverejňovaných údajov môže pôsobiť na odberateľov zbytočne máťuco. Z navrhovaného znenia taktiež nie je jasné, aká by mala byť štruktúra a rozsah zverejňovaných údajov. V prípade, že sa navrhovateľ nestotožní s našou pripomienkou na vypustenie predmetného bodu, požadujeme spresnenie znenia, že sa majú zverejňovať údaje výlučne v agregovanej forme.

14. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme do čl. I. vložiť nový novelizačný bod v znení:

„ V § 14 ods. 14 [doterajší § 14 ods. 17] štvrtá veta znie:

„Ak bol doplatok pre regulovaný subjekt, ktorý získal podporu doplatkom na základe ukončenej rekonštrukcie alebo modernizácie technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny 17a) znížený podľa osobitného predpisu 17aa) a počas doby podpory doplatkom sa vykoná ďalšia rekonštrukcia alebo modernizácia technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny, úrad zmení cenové rozhodnutie, ak sa súčtom nákladov na ukončené rekonštrukcie alebo modernizácie zmenili podmienky podpory podľa osobitného predpisu. 17aa)“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 17a a 17aa znejú:

„17a) § 3c ods. 4 zákona č. 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17aa) § 6 ods. 8 zákona č. 309/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.“.

Nasledujúce body sa primerane prečíslujú.

Odôvodnenie:

Doterajší režim podpory doplatkom bol výrazne formalistický vo vzťahu k posudzovaniu rekonštrukcií a modernizácií technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny, keďže ich posudzoval vždy samostatne, čo investorov nútilo vykonať jednu veľkú a finančne nákladnú rekonštrukčnú alebo modernizačnú akciu. Dnes si však možno na podklade vykonanej rekonštrukcie alebo modernizácie nárokať podporu doplatkom len v prípade zariadení na kombinovanú výrobu s inštalovaným výkonom do 125 MW, vo vzťahu ku ktorým schválila štátnu pomoc Európska komisia (§ 3c a rozhodnutie SA.54318, 2020/NN zo dňa 4.3.2021). Uvedený formalizmus bráni zmysluplnému a postupnému rekonštruovaniu zariadení na kombinovanú výrobu, vo viacerých etapách s menšími investičnými nárokmi, čo je nepochybne jeden z dôvodov meškania v schéme podpory schválenej Komisiou. Preto navrhujeme umožniť postupnú rekonštrukciu až do dosiahnutia cieľovej referenčnej hodnoty investičných nákladov a s tým spojenou postupnou úpravou ceny elektriny na stanovenie doplatku. Navrhovaná zmena umožní efektívnejšie využiť investičné zdroje výrobcov elektriny, pri zachovaní výroby elektriny z vysoko účinnej kombinovanej výroby a jej využití aj pri poskytovaní regulačných služieb prevádzkovateľom sústav. Súčasne sa zabezpečí, že nedôjde k zvýšeniu inštalovaného výkonu z fosílnych plynových palív (§ 3c ods. 7 zákona č. 309/2009 Z. z.).

15. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 33

Navrhujeme dodefinovať alebo vypustiť v Čl. I. bod 33.

Odôvodnenie:

Čl. I. bod 33. stanovuje povinnosť predkladať ÚRSO vyčíslenie skutočných nákladov na zabezpečenie dodávky elektriny a dodávky plynu podľa jednotlivých kategórií odberateľov, takéto rozdelenie však dodávatelia neevidujú. Informácie o skutočných nákladoch na zabezpečenie dodávky

Predkladateľ v dôvodovej správe k uvedenému bodu legislatívneho návrhu uvádza: „Úprava súvisí aj s povinnosťou dodávateľa elektriny a dodávateľa plynu zabezpečiť množstvo elektriny a plynu pre svojich odberateľov a vyhodnotením tejto skutočnosti úradom.“ Predmetná povinnosť je pre dodávateľov zakotvená v § 34 ods. 11 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike nasledovne: „Dodávateľ elektriny je povinný zabezpečiť množstvo elektriny pre dodávku elektriny koncovým odberateľom elektriny, s ktorými uzatvoril zmluvy o dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke elektriny, a predkladať úradu údaje o zabezpečenom množstve elektriny.“ Analogicky je uvedená povinnosť zakotvená aj pre oblasť plynárenstva. Z uvedeného znenia je zrejmé, že dotknuté subjekty sú povinné predkladať úradu údaje o zabezpečenom množstve elektriny alebo plynu v kWh/MWh, a nie údaje o skutočných nákladoch na jeho zabezpečenie. Navyše je splnenie navrhovanej informačnej povinnosti v praxi nevykonateľné, nakoľko dodávatelia nerealizujú obstarávanie komodít samostatne pre jednotlivé skupiny odberateľov, a teda nie sú objektívne schopní požadované údaje vyčíslieť. Zároveň sa v prípade reportingu nákladov jedná o obchodne citlivé údaje dotknutých subjektov, ktoré nie sú relevantné pre vyhodnotenie, či má dotknutý subjekt zabezpečený/obstaraný potrebný objem danej komodity pre svojich zazmluvnených odberateľov. Sme toho názoru, že zavedenie akejkoľvek zákonnej povinnosti by malo byť odôvodnené tak, aby bol zřejmý skutočný účel, ktorý sa jej zavedením sleduje. V opačnom prípade môže byť dotknutými subjektami vnímaná len ako ďalšia administratívna záťaž. Uvedené platí dvojnásobne v regulovanom odvetví, akým je aj energetika, kde motivácia nových subjektov vstúpiť na energetický trh posledné roky výrazne klesá.

16. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 35

Navrhujeme v Čl. I. bod 35 vypustiť alebo formulovať alternatívne:

Alternatíva 1

vypustiť slová „akékoľvek informácie“ a slová „v lehotách určených úradom“ nahradiť slovami „na základe riadneho zdôvodnenia a v primeraných lehotách určených úradom, nie však kratších ako 15 pracovných dní“.

Alternatíva 2

Alternatívne navrhujeme úpravu textu "a poskytovať úradu bezodplatne úplné a pravdivé údaje, podklady, doklady a informácie potrebné výlučne na výkon pôsobnosti úradu podľa tohto zákona v rozsahu, spôsobom a lehotách určených úradom. Úrad zachováva dôvernú údajov a podkladov, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva,49) iných obchodných údajov dôverného charakteru a údajov, ktorých poskytnutie tretej osobe by mohlo spôsobiť ujmu osobe, ktorá také údaje poskytla."

Odôvodnenie:

Nesúhlasíme so znením tohto bodu, nakoľko pojem ""akékoľvek informácie," je veľmi obsiahly a nemusí priamo súvisieť s reguláciou ako takou.

V záujme ochrany práv regulovaných subjektov navrhujeme spresniť, že ÚRSO by mal riadne zdôvodniť požadované údaje (teda nielen jednoduchou odvolávkou na kompetenciu ÚRSO, ale napr. aj z akého dôvodu ich požaduje v detaile a ako ich plánuje použiť) a doplniť aj minimálnu primeranú lehotu na poskytnutie údajov v rozsahu aspoň 15 pracovných dní (ÚRSO v minulosti žiadal od regulovaných subjektov poskytnúť údaje v lehote 3 dni od dátumu doručenia, ktorý bol v piatok, teda reálne nasledujúci pracovný deň).

17. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 45

Navrhujeme v Čl. I. bod 45. vypustiť.

Odôvodnenie:

Navrhované ustanovenie obmedzuje úložnú lehotu (teda dobu, po ktorú môže byť zásielka uložená v e-schránke a po uplynutí ktorej sa považuje za doručení) bez akýchkoľvek analýzy. Navrhovaná lehota je neprimerane krátka, je určená bez akýchkoľvek diskusií a návrh neobsahuje analýzu, z akého dôvodu je navrhovaná lehota 3 dni, a nie 10 alebo 12 dní. Preto navrhujeme v Čl. I. bod 45. vypustiť.

Predmetná úprava navrhuje, aby bola určená osobitná úložná lehota pre elektronické úradné správy v zákone o regulácii v sieťových odvetviach. Pre určenie osobitnej lehoty neexistuje žiaden dôvod.

Štandardná úložná lehota 15 dní platí pre doručovanie takmer vo všetkých osobitných konaniach. Je to napríklad aj pri doručovaní podľa zákona (i) č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, (ii) č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách v znení neskorších predpisov, (iii) č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov alebo aj zákona č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre v znení neskorších predpisov. Osobitná lehota teda nie je potrebná pri telekomunikačnej infraštruktúre a telekomunikačných podnikoch, pri podnikoch v oblasti retransmisie, ani pri výkone štátnej správy v oblasti kritickej infraštruktúry. Nevidíme preto dôvod na určenie osobitnej lehoty pre oblasť energetiky.

Z prevádzkových dôvodov dotknutých účastníkov trhu s plynom a s elektrinou bude dochádzať k nemožnosti vykonať požadované úkony. Prevádzkovateľ distribučnej siete nebude mať v niektorých prípadoch dostatok zamestnancov pre poskytnutie súčinnosti pri takto krátkej úložnej lehote. Nastavená úložná lehota bude mať za dôsledok, že bude dochádzať k automatickému prebratiu zásielky počas obdobia hromadného čerpania dovoleniek. Zavedenie krátkej úložnej lehoty povedie k nariaďovaniu pracovnej pohotovosti zamestnancom počas hromadného čerpania dovoleniek. Neexistuje podľa nášho názoru adekvátny dôvod prečo by mal prevádzkovateľ distribučnej siete nariaďovať pracovnú pohotovosť počas tohto obdobia. Doposiaľ platila 15 dňová úložná lehota a charakter vykonávanej štátnej správy v oblasti energetiky sa zásadne nezmenil, naopak, skončilo sa obdobie, kedy dodávatelia ukončovali svoju činnosť z dôvodu nestability na trhu, ako aj obdobie, kedy astronomicky rástli ceny energií.

18. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 48

V čl. I bode 48 § 45k sa dopĺňa odsekom 3, ktorý znie:

„(3) Ustanovenie § 14 ods. 14 štvrtej vety v znení účinnom od 1. júla 2024 sa uplatní na rekonštrukcie alebo modernizácie technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny ukončené po 1. júli 2024.“

Odôvodnenie:

Pripomienka nadväzuje na pripomienku k § 14 ods. 14 a jej účelom je obmedziť aplikáciu nového znenia štvrtej vety § 14 ods. 14 len na rekonštrukcie a modernizácie ukončené po účinnosti novely, t.j. po 1.7.2024

19. Zásadná pripomienka k čl. II. – vloženie nových novelizačných bodov

V čl. II sa vkladajú nové body 1 a 2, ktoré znejú:

„1. V § 5 ods. 5 písm. g) sa konci pripájajú slová „s jeho vyznačením na katastrálnej mape.“

2. V § 10 ods. 1 písm. d) sa za slovo „obce“ vkladajú slová „alebo na pozemkoch vo vlastníctve Slovenskej republiky alebo obce v zastavanom území obce“.

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú.

Odôvodnenie:

K bodu 1: V praxi sa často stáva, že stavebné úrady nesprávne vyhodnocujú vymedzené územie ako časti územia, na ktorých sa nachádza technológia vo vlastníctve držiteľa povolenia na výrobu a rozvod tepla. Preto je nevyhnutné odstrániť pochybnosti, a aj v prípade právnických osôb jednoznačne určiť spôsob definovania vymedzeného územia rovnakým spôsobom, ako je to zákonom určené pre fyzické osoby v § 5 ods. 3 písm. f). K bodu 2: Aktuálne znenie zákona umožňuje zjednodušenie stavebného procesu rozvodov tepla iba vo vzťahu k pozemkom mimo zastavaného územia obce. Vo verejnom záujme, ktorým nepochybne tepelné hospodárstvo je, sa navrhuje zjednodušenie tohto procesu aj na pozemky vo vlastníctve obce a Slovenskej republiky nachádzajúce sa v intraviláne obce. Predmetné pozemky sú v zásade verejným majetkom a majú byť prioritne užívané práve vo verejnom záujme – na výstavbu verejného rozvodu tepla. V územnom ani stavenom konaní tým nebudú dotknuté práva vlastníkov pozemkov vznášať námietky a uplatňovať svoje práva.

20. Zásadná pripomienka k čl. II. – novelizačný bod 1

V čl. II bode 1 v § 20 ods. 5 sa vypúšťajú slová „nákladov, ktoré vznikli priamo v dôsledku fyzického odpojenia objektu spotreby tepla od sústavy tepelných zariadení dodávateľa, náhradu pomernej časti neamortizovaných prostriedkov potrebných na výrobu a rozvod tepla,“.

Odôvodnenie:

Doplnenie zákonného zmocňovacieho ustanovenia uvedeného v prvej vete § 20 ods. 5 nepovažujeme za vhodné, a to z dôvodu prípadného rozporu s druhou vetou toho istého ustanovenia § 20 ods. 5, ktorá vyčerpávajúco a v súlade so Smernicou 2018/2001 (čl. 24 ods. 2) určuje, čo možno považovať za ekonomicky oprávnené náklady vyvolané odpojením (zahŕňajú náklady, ktoré vznikli priamo v dôsledku fyzického odpojenia objektu spotreby tepla od sústavy tepelných zariadení dodávateľa, a náhradu neamortizovanej časti prostriedkov potrebných na výrobu a rozvod tepla odberateľovi, ktorý sa odpája od sústavy tepelných zariadení dodávateľa). Úlohou úradu je preto len určiť rozsah týchto ekonomicky oprávnených nákladov vyvolaných odpojením. Rozšírením zákonného zmocnenia uvedeného v prvej vete vznikne pochybnosť, či môže úrad sám svojou podzákonnou normotvorbou určiť, ktoré náklady sú a ktoré nie sú ekonomicky oprávnenými nákladmi odpojenia.

21. Zásadná pripomienka k čl. II. – novelizačný bod 4 až 6

Uvedené body navrhujeme vypustiť

Nasledujúci bod sa primerane prečísľuje.

Odôvodnenie:

Výkon štátneho dozoru v tepelnej energetike presahuje pôsobnosť a zameranie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví ako ústredného orgánu štátnej správy pre oblasť regulácie sieťových odvetví. Tepelná energetika je odvetvím, v ktorom dochádza najčastejšie k interakciám medzi dodávateľmi a spotrebiteľmi, významný je aj presah do oblasti správy bytových domov. Predovšetkým oblasť rozpočítavania nákladov na množstvo dodaného tepla je logicky prepojená s povinnosťami, ktoré správcovi vyplývajú zo zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a zákona o správcovi bytových domov. Štátny dohľad v tepelnej energetike je preto oveľa viac previazaný s dohľadom nad dodržiavaním ochrany spotrebiteľa a správou bytových domov, ktoré sú doménou Slovenskej obchodnej inšpekcie než s tematikou regulácie v sieťových odvetviach. Zachovanie pôsobnosti Slovenskej obchodnej inšpekcie v oblasti tepelnej energetiky preto považujeme za vhodnejšie.

22. Zásadná pripomienka k čl. II. – novelizačný bod 7

Ustanovenie navrhujeme formulovať nasledovne. V čl. II bode 7 § 38af vrátane nadpisu znie:

„§ 38af

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. júla 2024

Držiteľ povolenia na rozvod tepla v centralizovanom zásobovaní teplom so schváleným plánom prechodu sa na účely tohto zákona považuje za držiteľa povolenia na rozvod tepla v účinnom centralizovanom zásobovaní teplom, najdlhšie však do 31. decembra 2027.“.

Odôvodnenie:

Vzhľadom na prijatie novej Smernice 2023/1791 o energetickej efektívnosti (čl. 26) sa navrhuje posunutie termínu prechodu na účinné CZT až k 31.12.2027.

23. Zásadná pripomienka k čl. III. – vloženie nového novelizačného bodu

V čl. III sa vkladá nový bod, ktorý znie:

„V § 6 ods. 2 sa za slovo „zohľadní“ vkladajú slová „súčasnú hodnotu celkových investičných a prevádzkových nákladov počas doby trvania podpory doplatkom v prepočte na jednu megawatthodinu a“.

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú.

Odôvodnenie:

Pre účely cenotvorby ceny elektriny na stanovenie doplatku navrhujeme sprecizovať ust. § 6 ods. 2, ktoré primárne určuje rámec cenotvorby úradu.

24. Zásadná pripomienka k čl. III. novelizačný bod 6

Výkon štátneho dozoru nad dodržiavaním povinností osôb, ktoré uvádzajú na trh pohonné látky podľa §14a a nasl. zákona č. 309/2009 Z. z. navrhujeme presunúť na Finančnú správu.

Novelizačný bod 6 navrhujeme nahradiť nasledovným textom: V § 15 odsek 1 znie:

„(1) Štátny dozor nad dodržiavaním tohto zákona vykonáva úrad podľa osobitného predpisu¹⁸) a colný úrad podľa osobitného predpisu^a) (ďalej len „colný úrad“). Porušenie ustanovení tohto zákona je správnym deliktom podľa § 16 ods. 1. Pokutu podľa § 16 ods. 2 uloží colný úrad za porušenie ustanovení § 16 ods. 1 písm. o) až t), v), aa) až ag), an) a ao) a úrad za porušenie ustanovení § 16 ods. 1 písm. a) až n), u), w) až z), ah) až am) a ap).“

Poznámka pod čiarou k odkazu a) znie:

a) § 40 ods. 9 zákona č. 98/2004 Z. z.

V nadväznosti na vyššie navrhovanú zmenu navrhujeme primerane upraviť aj § 16 ods. 4 a 5.

Odôvodnenie:

Vyššie uvedenou zmenou sa navrhuje opätovne presunúť kompetencie na kompetentné orgány Finančnej správy (napr. colný úrad), ktoré budú oprávnené vykonávať dozor nad plnením povinností právnických osôb a fyzických osôb, ktoré uvádzajú na trh pohonné látky na dopravné účely podľa §14a a nasl. zákona č. 309/2009 Z. z. Tento návrh len nadväzuje na stav, ktorý platil od 1.1.2011 do 1.1.2018, kedy finančná správa tento štátny dozor vykonávala.

Predkladateľ návrhu zákona navrhuje prechod výkonu štátneho dozoru nad dodržiavaním zákon č. 309/2009 Z. z. zo Slovenskej obchodnej inšpekcie na Úrad pre reguláciu sieťových odvetví. Cieľom tejto pripomienky je odčleniť výkon štátneho dozoru nad povinnosťami vzťahujúcimi sa právnické osoby a fyzické osoby podľa zákona č. 309/2009 Z. z., ktoré uvádzajú na trh pohonné látky od ostatných povinností podľa zákona č. 309/2009 Z.z., a presun tejto kompetencie pod Finančnú správu.

Výkon dozoru Finančnou správou bude efektívnejší hlavne z dôvodu, že umožňuje pravidelný výkon kontroly prostredníctvom odoberania vzoriek minerálnych olejov u osôb uvádzajúce pohonné látky na trh, čo bude pôsobiť ako nevyhnutná prevencia voči subjektom, ktorí by sa snažili túto povinnosť obchádzať. Ekonomickí operátori, ktorí svedomito dodržiavajú zákonné povinnosti primiešavania biopalív nemôžu konkurovať subjektom, ktorí tieto povinnosti obchádzajú resp. obchádzať plánujú. Zložky finančnej správy vykonávajúce tieto vysoko odborné typy kontrol boli v predchádzajúcich obdobiach odborne vyškolené a sú pripravené na opätovný presun štátneho dozoru v tejto oblasti.

Finančná správa (colný úrad) už v súčasnosti vykonáva daňový dozor nad plnením povinností osôb, ktoré uvádzajú na trhu pohonné látky (minerálne oleje) podľa zákona č. 98/2004 Z. z.

V prípade neakceptovania návrhu na presun výkonu štátneho dozoru na Finančnú správu, žiadame naďalej ponechať dozor nad povinnosťami dodávateľov palív v rukách Slovenskej obchodnej inšpekcie.

25. Zásadná pripomienka k čl. III. novelizačný bod 7

Žiadame vypustiť novelizačný bod 7 v čl. III.

Odôvodnenie:

Novelizačný bod č. 8 čl. III navrhuje v §16 nahradenie slova „inšpekcia“ vo všetkých tvaroch slovom „úrad“ v príslušnom tvare. Z uvedeného dôvodu nie je potrebné v samostatnom novelizačnom bode nahradiť slovo „úrad“ slovom „inšpekcia“ v §16 ods. 4.

26. Zásadná pripomienka k čl. III. novelizačný bod 8

Novelizačný bod 8 navrhujeme nahradiť nasledovným textom: V celom texte § 16 sa slovo „inšpekcia“ vo všetkých tvaroch nahrádza slovom „úrad alebo colný úrad podľa osobitného predpisu a)“ v príslušnom tvare.”.

Poznámka pod čiarou k odkazu a) znie:

a) § 40 ods. 9 zákona č. 98/2004 Z. z.

Odôvodnenie:

Vyššie uvedenou zmenou sa navrhuje opätovne presunúť kompetencie na kompetentné orgány Finančnej správy (napr. colný úrad), ktoré budú oprávnené vykonávať dozor nad plnením povinností právnických osôb a fyzických osôb, ktoré uvádzajú na trh pohonné látky na dopravné účely podľa §14a a nasl. zákona č. 309/2009 Z. z. Tento návrh len nadväzuje na stav, ktorý platil od 1.1.2011 do 1.1.2018, kedy finančná správa tento štátny dozor vykonávala.

Predkladateľ návrhu zákona navrhuje prechod výkonu štátneho dozoru nad dodržiavaním zákon č. 309/2009 Z. z. zo Slovenskej obchodnej inšpekcie na Úrad pre reguláciu sieťových odvetví. Cieľom tejto pripomienky je odčleniť výkon štátneho dozoru nad povinnosťami vzťahujúcimi sa právnické osoby a fyzické osoby podľa zákona č. 309/2009 Z. z., ktoré uvádzajú na trh pohonné látky od ostatných povinností podľa zákona č. 309/2009 Z.z., a presun tejto kompetencie pod Finančnú správu.

Výkon dozoru Finančnou správou bude efektívnejší hlavne z dôvodu, že umožňuje pravidelný výkon kontroly prostredníctvom odoberania vzoriek minerálnych olejov u osôb uvádzajúce pohonné látky na trh, čo bude pôsobiť ako nevyhnutná prevencia voči subjektom, ktorí by sa snažili túto povinnosť obchádzať. Ekonomickí operátori, ktorí svedomito dodržiavajú zákonné povinnosti primiešavania biopalív nemôžu konkurovať subjektom, ktorí tieto povinnosti obchádzajú resp. obchádzať plánujú. Zložky finančnej správy vykonávajúce tieto vysoko odborné typy kontrol boli v predchádzajúcich obdobiach odborne vyškolené a sú pripravené na opätovný presun štátneho dozoru v tejto oblasti.

Finančná správa (colný úrad) už v súčasnosti vykonáva daňový dozor nad plnením povinností osôb, ktoré uvádzajú na trhu pohonné látky (minerálne oleje) podľa zákona č. 98/2004 Z. z.

V prípade neakceptovania návrhu na presun výkonu štátneho dozoru na Finančnú správu, žiadame naďalej ponechať dozor nad povinnosťami dodávateľov palív v rukách Slovenskej obchodnej inšpekcie.

27. Zásadná pripomienka k čl. III. novelizačný bod 9

V čl. III bode 9 § 18n sa dopĺňa odsekom 2, ktorý znie:

„(2) Podpora podľa § 3c ods. 4 sa vzťahuje na rekonštrukciu alebo modernizáciu technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny ukončenú do 31. decembra 2027.“.

Odôvodnenie:

Podpora rekonštruovaných alebo modernizovaných zariadení na kombinovanú výrobu podľa § 3c je v súčasnosti časovo obmedzená do 31.12.2025. Vzhľadom na meškanie s investíciami spôsobené dôsledkami nedávno skončenej pandémie Covid-19 a prebiehajúcej vojny na Ukrajine je vhodné posunúť termín na vykonanie rekonštrukcií a modernizácií o dva roky na 31.12.2027. Posun termínu je odôvodnený aj predĺžením súčasnej definície účinného CZT prijatím novej smernice o energetickej efektívnosti až do 31.12.2027 (článok 26 Smernice 2023/1791).

28. Zásadná pripomienka k čl. IV. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme v čl. IV Novelý (zákon o energetike) vložiť nový novelizačný bod v znení:

„V § 11 ods. 8 znie:

(8) Povinnosti zodpovedajúce oprávneniam podľa odseku 1 sú vecnými bremenami²⁶) spojenými s vlastníctvom nehnuteľnosti. Návrh na vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností, týkajúci sa vecného bremena podľa ods. 1 písm. f), podáva držiteľ povolenia²⁷); prílohou k návrhu na vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností je geometrický plán stanovujúci rozsah vecného bremena.“

Odôvodnenie:

Navrhovaná úprava reaguje na problémy vyplývajúce z aplikačnej praxe a nemožnosť podania návrhu na vykonanie záznamu v lehote troch mesiacov od oznámenia podľa odseku 2 resp. odo dňa vykonania oprávnenia podľa odseku 1 po prvýkrát.

V čase, kedy napríklad držiteľ povolenia oznamuje vlastníčkovi nehnuteľnosti skutočnosť, že vstúpi na jeho pozemok za účelom prípravy zariadenia budúceho plynárenského zariadenia (napr. vstup v súvislosti s projektovou prípravou), nie je ešte zrejmé presné umiestnenie plynárenského zariadenia. Geometrický plán, ktorý je obligatórnou prílohou návrhu na vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností, je možné vyhotoviť až po dokončení stavby plynárenského zariadenia.

V prípade uplatnenia napríklad len samostatného práva vstupu, je zapisovanie takéhoto oprávnenia držiteľa povolenia aj neúčelné a neefektívne, keďže ďalší vstup na pozemok už nemusí byť potrebný a pokiaľ áno, môže byť, z okolností na strane vlastníka pozemku, ako aj z okolností na strane držiteľa povolenia, realizovaný v inom mieste (napr. vstup s technikou nie je možný cez časť pozemku, cez ktorú sa vykonal prvý vstup peši, prípadne na mieste, kde sa uskutočnil prvý vstup má vlastníak pozemku vysadené plodiny, ktorých poškodeniu sa vstupom cez inú časť pozemku predíde).

Vypustenie lehoty, do ktorej má byť podaný návrh na vykonanie záznamu zákonného vecného bremena nezhorší postavenie vlastníka dotknutej nehnuteľnosti, keďže lehota na uplatnenie nároku na náhradu za zriadenie vecného bremena podľa ods. 1 písm. f) plynie podľa § 11 ods. 10 Zákona o energetike až odo dňa vykonania zápisu vecného bremena do katastra nehnuteľností.

V prípade uplatnenia zákonného vecného bremena spočívajúceho napríklad len v práve vstupu na nehnuteľnosť má vlastníak dotknutej nehnuteľnosti nárok na náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti a/alebo nárok na náhradu škody, ktorý si môže uplatniť s poukazom na ustanovenie § 11 ods. 5 ZoE.

29. Zásadná pripomienka k čl. IV novelizačný bod 7

Navrhujeme predmetný bod vypustiť.

Odôvodnenie:

Úprava cien by mala zohľadňovať nákupnú stratégiu dodávateľa, ktorá sa môže v závislosti od dodávateľov líšiť (a teda inak by sa mal v nej odrážať aj vývoj ceny na trhu), preto je štvrtročná úprava cien goldplatingom.

Nezverejňovanie cien dodávky elektriny pre neregulovaný segment je dlhodobou bežnou praxou v oblasti podnikania s dodávkou elektriny/plynu. K tomuto segmentu odberateľov dodávateľov pristupujú individuálne a snažia sa im prostredníctvom rôznych cenových ponúk alebo kampaní ponúkať produkty a služby, ktoré v čo najväčšej miere zohľadňujú charakter ich spotreby. Veľká časť týchto odberateľov sú subjekty povinné verejne obstarávať a teda ich cena je stanovená ako výsledok verejnej súťaže. Aj napriek uvedenému dodávateľov, už dnes zverejňujú na svojich webových sídlach nad rámec súčasnej zákonnej povinnosti cenníky pre zraniteľných odberateľov mimo domácnosti,

ako aj základné cenníky s neregulovanými cenami pre odberateľov segmentu „podnikatelia a organizácie“. Na základe uvedeného, pokiaľ sa predkladateľ nestotožní s návrhom na vypustenie predmetného bodu, požadujeme aspoň spresnenie, že sa jedná o základné neregulované cenníky, príp. že dodávateľ je povinný zverejniť jeden neregulovaný cenník pre dodávku plynu a jeden neregulovaný cenník pre dodávku elektriny.

30. Zásadná pripomienka k čl. IV novelizačný bod 8

Navrhujeme vypustiť v Čl. IV. bod 8. (§ 17f ods. 5 zákona o energetike).

Odôvodnenie:

Prípustná reklama doručovaná spolu s vyúčtovacou faktúrou je už v súčasnosti regulovaná, navrhované ustanovenie by pritom zakázalo dodávateľom propagovať aj druhú komoditu (teda dodávku elektriny v prípade, ak je to faktúra na dodávku plynu, lebo naopak) alebo služby a tovary, ktoré s komoditou priamo súvisia a ktorých cieľom je vyššia sebestačnosť odberateľa, optimalizácia jeho spotreby, a teda aj nižšie náklady (napr. virtuálna batéria alebo predaj FV panelov). Navrhujeme preto uvedený zákaz vypustiť.

Na súčasný model spoločnej fakturácie sme nezaznamenali od zákazníkov žiadne negatívne podnety, taktiež na oddelenie fakturácie nevidujeme reklamácie. Zákazník preferuje jednotnú faktúru, ktorá umožňuje napr. jednoduchšie spoločné úhrady (takto šetrí aj poplatky na pošte), dostáva jednu zásielku. Zároveň na všetkých fakturačných dokladoch – preddavkových platbách, riadnych vyúčtovacích faktúrach sú transparentne oddelené čiastky súvisiace s komoditou a ostatnými fakturovanými položkami. U dodávateľov by si oddelenie fakturácie komodity od služieb vyžadovalo značné systémové úpravy a oddelenie fakturácie by nebolo prozákaznícke. Prax v minulosti práve ukázala, že táto služba spoločnej fakturácie je zo strany zákazníkov viac ako žiadaná. Je teda prozákaznícka. Dodávateľ nezaťažuje, nespamuje neúmerne zákazníkov osobitnými faktúrami, ktoré pri platbe napr. poštovou poukážkou neúmerne zaťažujú aj z hľadiska poplatkov pri úhrade.

Sme toho názoru, že neexistuje právna úprava, ktorá by neumožňovala vystavovanie faktúry zjednocujúcej požadované platby odberateľa za rôzne produkty a služby. Takáto "spoločná" fakturácia naďalej rešpektuje požiadavky transparentnosti a legislatívou prepísané náležitosti. Uvedené zabezpečuje pre odberateľa prehľadnosť v tom, "koľko za čo platí". Je štandardným postupom na trhu, že odberateľ produktov a služieb od jedného dodávateľa dostáva faktúru spoločnú. Práve takýto spôsob fakturácie umožňuje odberateľovi mať "na jednom mieste" prehľad o platbách uhrádzaných danému dodávateľovi. Ďalej sme názoru, že napr. požadovaná informácia o vhodnosti distribučnej sadzby, alebo informácia o zdrojoch dodávanej elektriny, kontaktne údaje, a pod. takisto nie sú údajmi potrebnými na vyúčtovanie dodávky elektriny a plynu. Navrhujeme, aby sa zachoval súčasný stav, ktorý dostatočne legislatívne zabezpečuje pre odberateľa transparentnosť vyúčtovania za dodávku komodity a zároveň neprímerane (vzhľadom na bežné obchodné postupy) nebráni odberateľovi mať od svojho dodávateľa na faktúre aj iné objednané produkty a služby.

Cieľom aktuálne platnej EU legislatívy pre oblasť vnútorného trhu s elektrinou bolo posilniť postavenie odberateľa a motivovať ho, aby začal aktívne využívať dostupné možnosti, ako zefektívniť svoju spotrebu a znížiť si náklady na energie. Inými slovami, aby sa zo štandardného odberateľa stal tzv. prosumer, aktívny odberateľ, využívajúci napr. zdieľanie vlastnej vyrobenej elektriny, aktiváciu flexibility, virtuálnu batériu, uskladňovanie a pod. Za účelom splnenia tohto cieľa boli v smernici EU č. 2019/944 jednotlivé nové činnosti a podmienky ich poskytovania bližšie zdefinované. Tieto zmeny boli následne transponované aj do slovenskej národnej legislatívy, a to do zákona č. 251/2012 Z. z. V rámci predmetnej transpozície bolo v § 17 ods. 1 zákona o energetike zakotvené nasledovné ustanovenie: „ak je podľa zmluvy o združenej dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke plynu alebo inej zmluvy, ktorej uzatvorenie je podmienené uzatvorením zmluvy o združenej dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke plynu okrem dodávky elektriny alebo plynu poskytované iné plnenie, podmienky poskytovania tohto ďalšieho plnenia“. Dodávateľi teda okrem tradičnej dodávky elektriny alebo plynu svojim odberateľom ponúkajú aj ďalšie produkty alebo služby súvisiace s vyššie uvedenými novými činnosťami na trhu, ktorých vyúčtovanie spravidla tvorí súčasť vyúčtovacej faktúry. Fakturácia dodávky elektriny alebo plynu spoločne s doplnkovými službami, či produktami má svoje opodstatnenie a je pre odberateľa podľa nášho názoru naopak vhodnejším spôsobom informovania, kedy odberateľ nie je zbytočne zaťažovaný viacerými samostatnými dokumentami. Navyše kumulovanie vyúčtovania viacerých ponúkaných služieb v jednej faktúre je bežnou podnikateľskou praxou (napr. pri poskytovaní telekomunikačných služieb a pod.).

Rovnako je potrebné brať do úvahy úpravu obsiahnutú v aktuálne platnej vyhláške úradu č. 207/2023 Z. z. v § 9 ods. 5, ktorá nadväzuje na ustanovenie § 17f ods. 7 zákona o energetike, a ktorá taxatívne vymedzuje, čo má obsahovať vyúčtovacia faktúra, pričom okrem údajov potrebných na vyúčtovanie za dodávku elektriny alebo plynu sú tam uvedené aj ďalšie údaje/informácie, ako napr. informácia, kde je uverejnené vyhodnotenie štandardov kvality, informácie o právach koncových odberateľov elektriny, informácie o možnosti zmeny dodávateľa, odkaz na portál na porovnávanie ponúk dodávateľov elektriny, informácie o podiele každého zo zdrojov elektriny, ktorú odberateľ nakúpil v rámci zmluvy o dodávke alebo združenej dodávke elektriny, na celkovom energetickom mixe dodávateľa a informácie o vplyvoch na životné prostredie, minimálne v rozsahu údajov o emisiách CO₂ a rádioaktívnom odpade. Toto taxatívne vymedzenie povinných položiek na faktúre vyplýva z Prílohy č. 1 európskej smernice č. 2019/944, v ktorej sú uvedené minimálne požiadavky na vyúčtovanie a informácie o vyúčtovaní. Z uvedeného vyplýva, že navrhovaná formulácia bodu 8. odporuje zároveň aj § 9 ods. 5 vyhlášky č. 207/2023 Z. z. V nadväznosti na uvedené, je teda otázne, akým spôsobom majú dotknuté subjekty aplikovať navrhovaný bod 8. v praxi, keďže vypustením uvedených informačných povinností z vyúčtovacej faktúry v zmysle navrhovaného ustanovenia by sa regulovaný subjekt dopustil nesplnenia povinností uložených predmetnou vyhláškou, za čo by mu mohol úrad uložiť sankciu.

Navrhovaná formulácia predmetného ustanovenia v podstate odporuje aj ďalšiemu navrhovanému bodu č. 9., ktorý naopak vymenúva, čo má byť obsahom faktúry, pričom sa v zásade jedná o údaje, ktoré nie sú potrebné pre vyhotovenie vyúčtovania za dodávku elektriny alebo plynu. Navyše navrhovaná úprava bodu 8. sa týka vyúčtovania pre všetky kategórie odberateľov (vrátane podnikateľov), preto odôvodnenie jej účelu poukazom na ochranu spotrebiteľa, ako sa uvádza zo strany predkladateľa v dôvodovej správe k predmetnému novelizačnému bodu, nie je na mieste a navyše vo vzťahu ku kategórii odberateľov – podnikateľov uvedená úprava neadekvátne zasahuje do práva dodávateľov na podnikanie.

V neposlednom rade si dovoľujeme si zdôrazniť fakt, že oddelenie fakturácie dodávky elektriny alebo plynu od ostatných produktov, či doplnkových služieb, ako aj ich následné vystavovanie, si vyžiada časovo (odhadom v trvaní cca jedného roka) a finančne náročnú úpravu fakturačného systému, čo bude znamenať pre dodávateľov ďalšiu neopodstatnenú finančnú záťaž.

31. Zásadná pripomienka k čl. IV novelizačný bod 9

Navrhujeme vypustiť v Čl. IV. bod 9. (§ 17f ods. 9 a 10 zákona o energetike) alebo zásadne upraviť navrhované obsahované náležitosti faktúry a zároveň stanoviť aj primerané časové obdobie na ich implementáciu, najskôr od 1.1.2025.

Odôvodnenie:

Pokiaľ ide o §17f ods. 9 a 10, už v súčasnosti vyúčtovacia faktúra obsahuje rôzne údaje dôležité pre odberateľa zohľadňujúc smernicu EÚ o energetickej efektívnosti. Zavádzanie nových údajov je goldplating, ktorý sa vláda zaviazala odstrániť v programovom vyhlásení vlády. Zavedeniu tejto povinnosti nepredchádzala žiadna diskusia a nie sú známe analýzy prínosov takéhoto kroku. Navyše informácie sú nekonkrétne (napr. obsah zmluvy), ktorý akýkoľvek dodávateľ vie odberateľom poskytnúť na vyžiadanie, či už osobne alebo telefonicky. Povinnosť uvádzať tieto údaje na faktúre by ešte viac zneprehľadnilo faktúry, ktoré už v súčasnosti obsahujú veľké množstvo údajov a zároveň by ich rozsah zvýšilo na niekoľko strán (čo v prípade listových faktúr pôsobí negatívne aj na životné prostredie). Vzhľadom na uvedené navrhujeme predmetné informácie vypustiť.

Už súčasnosti uvádzame na faktúre graf, kde zákazníkovi poskytujeme prehľad jeho aktuálnej spotreby, spotrebu za predchádzajúce obdobie a tiež porovnanie spotreby zákazníkov s rovnakým produktom za aktuálne obdobie. Na základe týchto údajov vieme vyhodnotiť podľa dohodnutej metodiky (napríklad určitá percentuálna odchýlka spotreby zákazníka od priemernej za danú tarifu) vhodnosť aktuálnej tarify a odporučiť zákazníkovi zmenu obchodnej tarify.

V ustanovení sa plánuje zaviesť povinnosť informovať odberateľov o správnosti zaradenia do distribučnej tarify a o možnosti preradenia do inej distribučnej tarify.

Spotreba zemného plynu a najmä pre odberateľov v domácnostiach je závislá od dosiahnutej teploty ovzdušia. Keďže roky 2022 a 2023 boli neštandardne teplé čo sa týka vonkajšej teploty, mnohým odberateľom by bola odporúčaná podhodnotená tarifa, čo bude mať negatívny finančný dopad na odberateľa keď sa teplota vráti do normálu. V niektorých tarifných pásmach až 20% odberateľov preskakuje medzi jednotlivými tarifnými pásmami v závislosti od spotreby pri porovnávaní rokov 2021 a 2023. Dodávateľia plynu majú v rôznych tarifách rôzne cenníky a nemusia byť

pravidlom, že tarifa podľa spotreby je zároveň najvýhodnejšia pre odberateľa pri všetkých dodávateľoch. Uvedenie údajne vhodnej tarify vo vyúčtovaní môže zväzdať odberateľa k tomu, že táto tarifa je pre neho najvýhodnejšia, čo nie je vždy pravda. Problematické sú aj vyúčtovania po procesoch zmien dodávateľa a pri nových odberných miestach. V týchto prípadoch nemá dodávateľ pri vyúčtovaní odpočet za obdobie celého roka, a teda nebude vedieť relevantne určiť správne zaradenie odberného miesta. Predpokladáme, že táto úprava neprinesie želaný účinok a môže spôsobiť nesprávne nasmerovanie koncového odberateľa. Na základe uvedeného požadujeme vypustenie navrhovaného odseku 9.

Navrhované ustanovenie je v praxi nevykonateľné. Rozhodnutie o zaradení odberateľa do distribučnej tarify je v kompetencii príslušného PDS. Pre oblasť elektroenergetiky zároveň platí, že zaradenie do príslušnej distribučnej tarify závisí od spôsobu využívania daného odberného miesta, t. j. či je alebo nie je určené na vykurovanie, prípadne o aký typ vykurovania sa jedná, pričom priznanie tzv. kúrenárskej sadzby podlieha schváleniu zo strany PDS. T. j. informácia o spotrebe odberateľov v danej tarife je pre zaradenie odberateľa do danej tarify irelevantná. Objem spotreby je zásadný len pre určenie jednotarifnej sadzby DD1 alebo DD2. Spoločnosť SSE na svojom webovom sídle zverejňuje prehľadný nástroj, prostredníctvom ktorého si každý odberateľ môže vybrať vhodnú sadzbu, taktiež aj kalkulačku, prostredníctvom ktorej si odberateľ vie overiť správnosť sadzby podľa jeho súčasnej spotreby. Okrem toho si odberateľ zároveň vie porovnať úsporu nákladov voči iným sadzbám. Tento nástroj považujeme za efektívnejší ako dopĺňať ďalšie informácie už do aj tak dosť rozsiahlej faktúry. Odberateľ sa v prípade záujmu môže obrátiť aj na zákaznícku linku/centrá, kde mu pracovníčky rovnako ochotne overia vhodnosť jeho sadzby a odporúčia mu adekvátnu jeho odberovým pomerom.

Taktiež navrhujeme vypustiť aj ďalší navrhovaný nový odsek 10 v § 17f, podľa ktorého má vyúčtovacia faktúra obsahovať stručnú informáciu o obsahu zmluvy, viazanosti, tarife, kontaktných údajoch odberateľa elektriny alebo odberateľa plynu a priemernej ročnej spotrebe. Z uvedeného znenia nie je zrejmé, v akom rozsahu a forme majú byť tieto údaje na faktúre uvedené. V zmysle § 17 ods. 1 písm. d) aktuálne platného zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike je dodávateľ povinný poskytovať koncovému odberateľovi stručný a ľahko čitateľný súhrn obsahu zmluvy. Jednalo by sa teda o duplicitné informovanie odberateľov, navyše doplnením týchto informácií v rozsahu A4 do faktúry by sa podobne ako pri prechádzajúcom odseku ešte rozšírila už aj tak rozsiahla vyúčtovacia faktúra, a to bez zjavného benefitu pre odberateľov. V súvislosti s povinnosťou doplniť do faktúr kontaktné údaje odberateľa opätovne uvádzame, že zo znenia nie je jasné, o aké údaje sa má jednať. V súčasnosti je na faktúre zverejnený názov/meno odberateľa a jeho korešpondenčná adresa. Uvádzanie ďalších kontaktných údajov ako napr. telefónne číslo alebo email nie je pre potreby fakturácie účelné a navyše by mohlo byť v rozpore s legislatívou na ochranu osobných údajov. Ďalšie navrhované údaje, ako tarifa a priemerná ročná spotreba, v súčasnosti už tvoria obsah vyúčtovacích faktúr, v súlade s vyhláškou úradu č. 207/2023 Z. z. Z uvedeného vyplýva, že sa jedná o nadbytočné ustanovenie, ktorého obsah je už legislatívne zakotvený v príslušných právnych predpisoch.

Už dnes má koncový odberateľ právo kedykoľvek požiadať svojho dodávateľa o zaslanie obsahu zmluvy, a preto nie je potrebné, aby mal obsah zmluvy aj na faktúre: Ide o § 17 ods. 4 ZoE, ktorý znie: „Koncový odberateľ elektriny alebo koncový odberateľ plynu má počas trvania zmluvného vzťahu s dodávateľom elektriny alebo dodávateľom plynu právo na poskytnutie obsahu uzatvorenej zmluvy o združenej dodávke elektriny, zmluvy o združenej dodávke plynu alebo inej zmluvy, ktorej uzatvorenie je podmienené uzatvorením zmluvy o združenej dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke plynu. Ak o to koncový odberateľ elektriny alebo koncový odberateľ plynu požiada, má dodávateľ elektriny alebo dodávateľ plynu povinnosť do 15 dní od doručenia žiadosti poskytnúť obsah uzatvorenej zmluvy podľa prvej vety v podobe určenej koncovým odberateľom elektriny alebo koncovým odberateľom plynu podľa § 17f ods. 3. Pri poskytnutí obsahu uzatvorenej zmluvy v inej ako elektronickej podobe je koncový odberateľ elektriny alebo koncový odberateľ plynu povinný uhradiť náklady spojené s vyhotovením obsahu uzatvorenej zmluvy a jeho dorúčením prostredníctvom poskytovateľa poštových služieb.“

Navyše opätovne poukazujeme na tú skutočnosť, že náležitosti a členenie písomného vyhotovenia vyúčtovania za dodávku elektriny alebo plynu upravuje vyhláška č. 207/2023 Z. z. (Pravidlá trhu), pričom máme za to, že už takto stanovený rozsah informácií je pre odberateľa neprimerane veľký. Každé ďalšie povinné rozšírenie rozsahu informácií bude viesť k väčšej neprehľadnosti obsahu pre samotných odberateľov.

Taktiež si opätovne dovoľujeme zdôrazniť, že akékoľvek úpravy štruktúry alebo rozsahu údajov poskytovaných na vyúčtovacej faktúre si si vyžadujú časovo a finančne náročnú úpravu fakturačného systému, čo bude znamenať pre dodávateľov ďalšiu neopodstatnenú finančnú záťaž.

32. Zásadná pripomienka k čl. IV – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme vložiť nový novelizačný bod, ktorým sa § 24 ods. 1 písm. c) vypustí slovné spojenie „a domáceho uhlia“ Zároveň navrhujeme primerane upraviť aj ostatné ustanovenia, kde sa spomína domáce uhlie a hnedé uhlie.

Odôvodnenie:

Výroba elektriny z domáceho hnedého uhlia vo všeobecnom hospodárskom záujme sa skončila v roku 2023..

33. Zásadná pripomienka k čl. IV – vloženie nového novelizačného bodu

V rámci úprav §§ 24c a 24d zákona o energetike navrhujeme zaviesť metodiku a kritéria, podľa ktorých bude úrad vykonávať posúdenie neprimeranej finančnej záťaže. V opačnom prípade navrhujeme vypustiť existenciu neprimeranej finančnej záťaže ako podmienky pre náhradu čistých nákladov povinnosti vo všeobecnom hospodárskom záujme, ktorá je aktuálne bez uvedenia jednoznačných a transparentných kritérií pre jej posúdenie vágna a v rozpore s princípmi regulácie.

34. Zásadná pripomienka k čl. IV – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme v Čl. IV. doplniť nový bod, ktorý znie nasledovne:

V § 24c sa dopĺňa nový odsek 5, ktorý znie: „Ak ministerstvo vo všeobecnom hospodárskom záujme uloží dodávateľovi elektriny alebo dodávateľovi plynu, ktorý vykonáva dodávku elektriny alebo dodávku plynu za cenu regulovanú úradom podľa osobitného predpisu2), povinnosť uplatňovať cenu, ktorá je nižšia ako cena schválená alebo určená úradom pri vykonávaní cenovej regulácie podľa osobitného predpisu2 (ďalej len „cena regulovaná úradom“), alebo povinnosť podať návrh na zmenu rozhodnutia, ktorým úrad schválil alebo určil cenu regulovanú úradom, čistými nákladmi povinnosti uloženou vo všeobecnom hospodárskom záujme sa rozumie zníženie výnosov poskytovateľa povinnosti vo všeobecnom hospodárskom záujme vo výške zodpovedajúcej rozdielu medzi cenou regulovanou úradom pred uložením povinnosti vo všeobecnom hospodárskom záujme a cenou určenou ministerstvom v rozhodnutí o uložení povinnosti vo všeobecnom hospodárskom záujme.“

Zároveň navrhujeme upresniť pojem neprimeraná finančná záťaž.

Odôvodnenie:

Čl. IV. body 10. až 18. upravujú spôsob výpočtu náhrady za plnenie povinností vo VHZ len čiastočne. Navrhujeme preto doplniť výslovne, že ak je predmetom VHZ povinnosť uplatňovať cenu, ktorá je nižšia ako cena schválená alebo určená ÚRSO, alebo povinnosť podať návrh na zmenu rozhodnutia ÚRSO, čistými nákladmi sa rozumie zníženie príjmov dodávateľa vo výške zodpovedajúcej rozdielu medzi cenou regulovanou ÚRSO pred uložením povinnosti vo VHZ a cenou určenou MH SR v rozhodnutí o uložení povinnosti vo VHZ.

Navrhovaná právna úprava reaguje na vývoj rozhodovacej praxe ministerstva pri ukladaní povinností vo VHZ podľa § 24, a to v súvislosti s ukladaním povinností dodávateľom elektriny a plynu podať návrh na zníženie úradom schválenej regulovanej ceny a uplatňovať cenu pod úroveň úradom schválenej regulovanej ceny. V takýchto prípadoch je z dôvodu právnej istoty povinných subjektov potrebné v zákone výslovne upraviť spôsob určenia výšky čistých nákladov plnenia povinností uložených vo VHZ, ktoré sa uhrádzajú podľa § 24c.

Dodávateľia, ktorým ministerstvo uložilo vyššie uvedenú povinnosť, pri jej plnení nevykladajú dodatočné náklady, ale v dôsledku plnenia predmetnej povinnosti dochádza k zníženiu ich výnosov za dodávku elektriny alebo plynu. Nakoľko uloženie takýchto povinností vo VHZ predstavuje významný zásah do majetkovej sféry dotknutých subjektov, musí im byť poskytnutá primeraná kompenzácia spĺňajúca požiadavky vyplývajúce z práva EÚ (najmä rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-280/00 Altmark Trans GmbH a Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrs-gesellschaft Altmark GmbH, Oznámenie Európskej komisie 2012/C 8/03 Rámec Európskej únie pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme).

Navrhovaný spôsob určenia výšky čistých nákladov vo vzťahu k uloženej povinnosti zodpovedá strate výnosov dodávateľa priamo spôsobených plnením povinnosti uloženou vo VHZ, pričom poskytnutie náhrady v takejto výške spĺňa požiadavku vyplývajúcu z rozhodnutia Altmark, aby náhrada nepresiahla sumu potrebnú na pokrytie nákladov vzniknutých pri plnení záväzkov služby vo verejnom záujme pri zohľadnení relevantných príjmov a primeraného zisku.

35. Zásadná pripomienka k čl. IV novelizačný bod 24

Navrhujeme v čl. IV Novelu (zákon o energetike) vypustiť bod 24

Odôvodnenie:

Ustanovuje sa povinnosť písomnej formy zmlúv uzatváraných v oblasti plynárenstva. Predmetné sa odôvodňuje potrebou zjednotenia právnej úpravy s elektro-energetikou. Na predmetnú regulačnú záťaž nie je adekvátny dôvod.

V prípade existencie naliehavého záujmu na zjednotení daných úprav navrhujeme vypustiť požiadavku na písomnú formu zmlúv v elektro-energetike.

Zavedenie písomných zmlúv nie je v podmienkach prevádzkovateľa distribučnej siete, ktorý distribuuje plyn do 1,5 milióna odberných miest možné. Vo vzťahu k prevádzkovateľovi distribučnej siete môžu vzniknúť (i) zmluvy o pripojení, (ii) zmluvy o prístupe do distribučnej siete a distribúcii plynu – ku každému odbernému miestu zvlášť a tiež (iii) zmluvy o prístupe a distribúcii plynu vo vzťahu k užívateľom distribučnej siete, t.j. dodávateľom plynu koncovým odberateľom. Zmluvy podľa bodu (i) a (iii) eviduje prevádzkovateľ distribučnej siete aj v písomnej forme. Pri zmluvách o pripojení ide rádovo o tisíce zmlúv ročne a pri dodávateľoch plynu ako užívateľoch distribučnej siete ide o menej než 30 aktívnych dodávateľov plynu. V podmienkach zmlúv o prístupe do distribučnej siete a distribúcii plynu vo vzťahu k odberným miestam ide o objednanie tarify na základe ročného odhadovaného množstva, prípadne aj o objednanie denného maximálneho množstva u kategórie strednoobter a veľkoodber. Nakoľko tieto zmluvy objednáva pre svojich zákazníkov dodávateľ zemného plynu cez distribučný informačný systém, išlo by o nesystémové riešenie, aby bol prevádzkovateľ distribučnej siete zaťažený evidenciou písomných vyhotovení zmlúv, ktoré majú spravidla trvanie 12 mesiacov. Ide celkovo o viac než 1,5 milióna odberateľov, t. j. zmlúv a všetky zmluvné typy – denné, mesačné aj ročné zmluvy. Prevádzkovateľ distribučnej siete má preto s každým dodávateľom plynu uzatvorenú rámcovú zmluvu, ktorej predmetom je objednávanie distribučných kapacít, taríf a taktiež vstup do distribučnej siete elektronicky cez distribučný informačný systém prevádzkovateľa distribučnej siete. Z uvedeného dôvodu požadujeme, aby bola z predmetného ustanovenia odstránená navrhovaná vložená veta, ktorá požaduje písomnú formu zmlúv.

Alternatívne navrhujeme nasledovné kompromisné znenie: „Náležitosti zmlúv podľa odsekov 1 až 8 upravujú pravidlá trhu. Tieto zmluvy musia mať písomnú formu, okrem zmlúv podľa ods. 5.“

36. Zásadná pripomienka k čl. IV novelizačný bod 26 a 28 až 37

V čl. IV sa vypúšťajú body 26 a 28 až 37.

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú.

Odôvodnenie:

Navrhujeme zväziť prechod pôsobnosti v oblasti štátneho dozoru v energetike zo Slovenskej obchodnej inšpekcie na Úrad pre reguláciu sieťových odvetví alebo ho prinajmenšom zúžiť tak, aby ministerstvu resp. Slovenskej obchodnej inšpekcii, ktorá je v priamej riadiacej pôsobnosti ministerstva zostal v pôsobnosti štátny dozor nad dodržiavaním povinností, ktoré sú kľúčové z hľadiska energetickej bezpečnosti SR a energetickej politiky SR, najmä povinnosti vyplývajúce zo všeobecného hospodárskeho záujmu. Domnievame sa, že za tieto úlohy by aj naďalej mali zodpovedať najvyššie exekutívne orgány a nie nezávislý regulačný úrad, ktorého základnou zákonnou úlohou je zabezpečovať dostupnosť energetických tovarov za primerané ceny (§ 3 zákona č. 250/2012 Z. z.).

37. Zásadná pripomienka k čl. IV novelizačný bod 28

Navrhujeme tento bod doplniť o nový odsek, ktorý znie:

Zamestnanec úradu pri výkone dozoru je povinný

- preukázať sa dokladom preukazujúcim oprávnenie na výkon dozoru,
- zachovávať voči tretím osobám mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa pri výkone dozoru dozvedel; táto povinnosť mlčanlivosti trvá aj po skončení platnosti poverenia na vykonanie kontroly alebo skončení štátnozamestnaneckého pomeru s úradom. O zbavení povinnosti mlčanlivosti rozhoduje predseda úradu.

Odôvodnenie:

V zákone chýba forma, ako sa má vykonávať kontrola a hlavne potreba zachovania mlčanlivosti voči tretím stranám o skutočnostiach, ktoré získa inšpektor počas výkonu kontroly. Inak by mohol zamestnanec úradu voľne zdieľať citlivé údaje z kontrolovaného regulovaného subjektu tretím stranám, napríklad médiám konkurencii a podobne.

38. Zásadná pripomienka k čl. IV novelizačný bod 28

Navrhnutou zmenou úrad úplne zrušil povinnosti pre kontrolórov vo vzťahu ku kontrolovaným subjektom. Navrhujeme preto doplniť nasledovné povinnosti kontrolórov:

- preukázať sa služobným preukazom,
- pri administratívnej kontrole alebo fyzickej kontrole bezodkladne vyhotoviť písomný zápis o výsledku kontroly,
- písomne oznámiť zistené nedostatky kontrolovanej osobe v zápise o výsledku kontroly,
- oznámiť kontrolovanej osobe výsledok kontroly formou zápisu,
- zachovávať mlčanlivosť voči tretím osobám o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri kontrole a v súvislosti s ňou,
- povinnosť zachovávať mlčanlivosť trvá aj po ukončení služobného vzťahu alebo obdobného vzťahu.

39. Zásadná pripomienka k čl. IV. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme vložiť do návrhu zákona nový novelizačný bod, ktorým sa vypustí §38.

Odôvodnenie:

Výroba elektriny z domáceho uhlia vo všeobecnom hospodárskom záujme bola ukončená k 31.12.2023. Rozhodnutie MH SR č. 17237/2019-4130-38165 vydané na základe uznesenia vlády ukladalo povinnosti vyrábať a dodávať elektrinu vo VHZ elektrárne Nováky z dôvodu bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky sústavy v uzle Bystričany do konca roku 2023. Keďže tieto dôvody pominuli a zároveň výroba elektriny a tepla v elektrárni Nováky, ktorá spaľovala domáce uhlie bola ukončená opodstatnenosť tohto paragrafu pominula. Zároveň došlo k ukončeniu ťažby domáceho uhlia v regióne Hornej Nitry, kde prebieha transformácia nie je ani možné takéto ustanovenie reálne naplniť.

40. Zásadná pripomienka k čl. IV. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme v čl. IV Novelý (zákon o energetike) doplniť § 76 ods. 10 Zákona o energetike vloženie novej druhej vety v nasledovnom znení:

„Plánovanou výmenou nie je okrem iného výmena meradla na účel podľa osobitného predpisu.*“

*§ 27a zákona č. 157/2018 Z.z. o metrológii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Odôvodnenie:

V súvislosti s prijatím novej právnej úpravy zákona o metrológii a jeho novými inštitútmi dochádza k potrebe novelizácie súvisiacich zákonov a v nich ustanovených povinností. Takýmto prípadom je aj inštitút oznamovania plánovanej výmeny meradla v § 76 ods. 10 Zákona o energetike. Zákon o metrológii prijal právnu úpravu o tzv. štatistickej kontrole, kedy sú ustanovené prevádzkovateľovi distribučnej siete lehoty na dodanie konkrétnych vzoriek meradiel. Ide o krátke lehoty, ktoré neumožňujú zasielanie oznámení o plánovanej výmene meradla. Máme za to, že v takomto prípade o plánovanú výmenu nejde, avšak z dôvodu zvýšenia právnej istoty subjektov dotknutých predmetnou úpravou si dovoľujeme navrhnúť vyššie uvedené znenie.

41. Zásadná pripomienka k čl. IV. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme v čl. IV Novelý (zákon o energetike) doplniť § 79 ods. 5 a § 80 ods. 4 o nasledovné:

„Prevádzkovateľ siete je oprávnený podať návrh na zápis poznámky do katastra nehnuteľností, týkajúci sa stavby postavenej bez súhlasu prevádzkovateľa siete alebo v rozpore s týmto súhlasom. V prípade ak takáto stavba nie je evidovaná v katastri nehnuteľností, informatívna poznámka sa vyznačí k nehnuteľnosti, na ktorej sa stavba nachádza.“

Odôvodnenie:

V záujme ochrany práv a oprávnených záujmov budúcich vlastníkov nehnuteľností navrhujeme, aby údaj o tom, že stavba je postavená v rozpore so súhlasom prevádzkovateľa distribučnej siete bola transparentne uvedená v katastri

nehnuteľností. Predmetné bude zároveň odradzujúco pôsobiť vo vzťahu k novým stavbám v ochranných a bezpečnostných pásmach.

42. Zásadná pripomienka k čl. IV. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme v čl. IV Novelu (zákon o energetike) doplniť nový § 79 ods. 8 Zákona o energetike a nový § 80 ods. 5 Zákona o energetike:

§ 79 ods. 8

„Prevádzkovateľ distribučnej siete nezodpovedá za škodu, ktorá vznikne konaním inej osoby, ktoré je v rozpore s odsekom 5 alebo odsekom 6 ako ani za škodu na stavbe, ak bola zhotovená alebo zmenená bez súhlasu alebo v rozpore so súhlasom podľa ods. 5.“

§ 80 ods. 5:

„Prevádzkovateľ distribučnej siete nezodpovedá za škodu, ktorá vznikne konaním inej osoby, ktoré je v rozpore s odsekom 4 ako ani za škodu na stavbe, ak bola zhotovená alebo zmenená bez súhlasu alebo v rozpore so súhlasom podľa ods. 4.“

Odôvodnenie:

Účelom predkladanej úpravy je zvýšenie bezpečnosti distribučnej siete prostredníctvom zabezpečenia striktného režimu výlučnej zodpovednosti protiprávne konajúcich osôb. Stavby postavené bez súhlasu prevádzkovateľa distribučnej siete alebo v rozpore s ním predstavujú zásadné bezpečnostné riziko. Obdobne to platí pre činnosti vykonávané bez povolenia v ochrannom pásme plynárenského zariadenia. Prostriedkom pre bránenie rozširovania týchto javov je zavedenie striktnej právnej úpravy.

43. Zásadná pripomienka k čl. IV. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme v čl. IV Novelu (zákon o energetike) doplniť novú tretiu vetu do § 82 ods. 2 Zákona o energetike:

„V prípade odberu podľa odseku 1 písm. a) sa za odberateľa považuje vlastník stavby, v ktorej bol plyn odoberaný.“

Odôvodnenie:

Navrhujeme odstrániť nedostatok právnej úpravy, ktorý spočíva v súčasnom nastavení tzv. neoprávneného odberu plynu bez zmluvy. Problémom je, že ak pre odberné miesto nie je uzatvorená zmluva o dodávke, prípadne združenej dodávke, tak stricto sensu nie je možné hovoriť o odberateľovi, ktorý neoprávnene odoberal plyn. Pre tento prípad by mal byť zodpovedný za neoprávnený odber ten, kto nehnuteľnosť vlastní.

44. Zásadná pripomienka – vloženie nového čl. V

Navrhujeme doplnenie novelizačného článku V k Zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja.

Nasledujúce články sa primerane prečísľujú.

Zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja sa mení takto:

Ustanovenie § 40 sa dopĺňa novým odsekom 9, ktorý znie:

„(9) Colný úrad vykonáva kontrolu nad dodržiavaním povinností v rozsahu podľa osobitného predpisu a). Na účely vykonávania kontroly podľa predchádzajúcej vety je Colný úrad oprávnený podľa potreby odoberať vzorky minerálneho oleja u právnickej osoby alebo fyzickej osoby podľa osobitného predpisu b).“

Poznámka pod čiarou k odkazu a) znie:

a) § 15 ods. 1 zákona č. 309/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

b) § 14a a § 14f zákona č. 309/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Odôvodnenie:

Vyššie uvedenou zmenou sa navrhuje opätovne presunúť kompetencie na kompetentné orgány Finančnej správy (napr. colný úrad), ktoré budú oprávnené vykonávať dozor nad plnením povinností právnických osôb a fyzických osôb, ktoré uvádzajú na trh pohonné látky na dopravné účely podľa §14a a nasl. zákona č. 309/2009 Z. z. Tento návrh len nadväzuje na stav, ktorý platil od 1.1.2011 do 1.1.2018, kedy finančná správa tento štátny dozor vykonávala.

Predkladateľ návrhu zákona navrhuje prechod výkonu štátneho dozoru nad dodržiavaním zákon č. 309/2009 Z. z. zo Slovenskej obchodnej inšpekcie na Úrad pre reguláciu sieťových odvetví. Cieľom tejto pripomienky je odčleniť výkon štátneho dozoru nad povinnosťami vzťahujúcimi sa právnické osoby a fyzické osoby podľa zákona č. 309/2009 Z. z., ktoré uvádzajú na trh pohonné látky od ostatných povinností podľa zákona č. 309/2009 Z.z., a presun tejto kompetencie pod Finančnú správu.

Výkon dozoru Finančnou správou bude efektívnejší hlavne z dôvodu, že umožňuje pravidelný výkon kontroly prostredníctvom odoberania vzoriek minerálnych olejov u osôb uvádzajúce pohonné látky na trh, čo bude pôsobiť ako nevyhnutná prevencia voči subjektom, ktorí by sa snažili túto povinnosť obchádzať. Ekonomickí operátori, ktorí svedomito dodržiavajú zákonné povinnosti primiešavania biopalív nemôžu konkurovať subjektom, ktorí tieto povinnosti obchádzajú resp. obchádzať plánujú. Zložky finančnej správy vykonávajúce tieto vysoko odborné typy kontrol boli v predchádzajúcich obdobiach odborne vyškolené a sú pripravené na opätovný presun štátneho dozoru v tejto oblasti.

Finančná správa (colný úrad) už v súčasnosti vykonáva daňový dozor nad plnením povinností osôb, ktoré uvádzajú na trhu pohonné látky (minerálne oleje) podľa zákona č. 98/2004 Z. z.

V prípade neakceptovania návrhu na presun výkonu štátneho dozoru na Finančnú správu, žiadame naďalej ponechať dozor nad povinnosťami dodávateľov palív v rukách Slovenskej obchodnej inšpekcie.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2024/76>